

JUTLANDIA – KALDET TIL SLAGET

INDHOLD

Velkommen ombord.....	3
Podcastens opbygning.....	3
Røde Kors.....	3
Kompetente og fængende fortællere.....	4
Fag og klassetrin.....	4
Sådan bruger du materialet.....	4
Tidsforbrug.....	4
Afsnit 1: Skotøjsæsken (dansk).....	5
Afsnit 2: Stilhed før stormen (historie).....	6
Afsnit 3: Helvede på vor lille jord (samfundsfag).....	7
Afsnit 4: Kommandør og korsfarer (kristendomskundskab)....	8
Afsnit 5: Alt har sin pris (samfundsfag).....	9
Afsnit 6: Sekstenårig sygeplejerske (dansk).....	10

Lærervejledning til podcasten Jutlandia - Kaldet til slaget

Podcasten findes på www.rodekors.dk/jutlandia eller andre udbydere af podcast

Forfatter: Axel Boisen

Redaktion: Axel Boisen og Morten Schwarz Lausten (ansv.)

Grafisk design: Røde Kors

Materialet er gratis

VELKOMMEN OMBORD

Velkommen. Denne lærervejledning er et supplement til Røde Kors-podcasten 'Jutlandia - Kaldet til slaget', der udkom i marts 2021 i anledning af 70-året for Jutlandias tre missioner til Korea.

Jutlandia var regeringens svar på FNs forespørgsel om at deltage i den fælles FN-mission på den koreanske halvø. Landet var i blodig krig mellem det kommunistiske nord og det vestligt-orienterede syd. For at bidrage til den amerikanskledede FN-mission, sendte Danmark hospitalsskibet og regeringen bad Røde Kors om at styre skibet og operationen for at bevare Danmarks neutralitet i konflikten mellem stormagterne. Nødhjælpsoperationen på den anden side af jorden står i dag som et ikon for såvel Røde Kors' som Danmarks internationale hjælpearbejde.

PODCASTENS OPBYGNING

Jutlandia - Kaldet til slaget består af seks afsnit på ca. 30 minutter. Den starter med afsejlingen fra Langelinie en iskold vintermorgen i afsnit et, og slutter med den jublende hjemkomst samme sted i afsnit seks. Den afrundede fortælling er bygget op omkring den 20-årige Røde Kors-medarbejder Bent Boisens breve, som han skriver hjem til sin mor, far og fem søskende. De 100 breve og telegrammer har aldrig før været offentliggjort og de dramatiserer den humanitære mission på en unik og personlig måde gennem oplæsning af den 26-årige skuespiller Lue Støvelbæk. Ved et tilfælde finder Bents nevø Axel Boisen brevene. Som mangeårig journalist og tv-dokumentarist går han på jagt efter, hvad der i virkeligheden skete på Jutlandia, og sammen med Røde Kors og Lydpol iscenesætter de et enestående stykke danmarkshistorie. Undervejs får Axel hjertestop og bliver genoplivet på et møde hos Røde Kors, og han genindspiller Jutlandia sammen med Kim Larsens trommeslager og nodeskriver, Jan Lysdahl. Så man keder sig ikke i den i alt tre timer lange fortælling. Podcasten findes på www.røde Kors.dk/jutlandia eller andre udbydere af podcast (Spotify, itunes mv.).

OM RØDE KORS

Røde Kors er verdens største humanitære hjælpeorganisation. De hjælper i dagligdagen i deres hjemlande og under katastrofer i hele verden. Fra førstehjælpskassen i bilen til krige på den anden side af jorden. Røde Kors har mere end 11 millioner frivillige i 192 lande og i Danmark er der alene over 34.000 frivillige. Røde Kors har siden starten for 150 år siden bygget på samme idé, nemlig at hjælpe mennesker i nød uden at skele til nationalitet, etnicitet eller religion. Røde Kors er en neutral og upolitisk organisation, men taler de sårbarens sag, hvilket vil også vil sige at tale imod dem, der bestemmer. I krige og konflikter hjælper Røde Kors som den eneste humanitære organisation på begge sider af konflikten. Se eventuelt den korte tegnefilm om Røde Kors' historie her: <https://www.youtube.com/watch?v=6Z29hkNB09A>

På røde Kors.dk/foredragsholder er der en oversigt, hvor du kan finde og kontakte de frivillige og ansatte i Røde Kors med henblik på at komme ud i jeres klasse og deltage i undervisningen.

KOMPETENTE OG FÆNGENDE FORTÆLLERE

De historiske facts bliver forklaret og sat i scene af nogle af de mest vidende fagpersoner på området:

- Kristine Kjærsgaard, forfatter til bogen Danmark i FN, associeret professor i dansk samtidshistorie på SDU.
- Preben Søegaard Hansen, Røde Kors' tidligere vicegeneralsekretær og chefjurist gennem 25 år, og forfatter til bogen "Præsidenterne – En fortælling om Røde Kors i Danmark fra 1864-2019".
- Else Hammerich, konfliktløsningsaktivist og europaparlaments-politiker og datter af kommandør Kai Hammerichs. Else var med på skibet som 16-årig med store øjne og eventyrlyst.
- Jan Lysdahl, trommeslager og nodeskriver for Kim Larsen på de to mest solgte plader i danmarkshistorien. Var den allerførste der hørte Jutlandia - sunget af Kim som en skitse.

FAG OG KLASSETRIN

Podcastens undervisningsmateriale er målrettet 7.-10. klasse. Historien er fængende for alle fire klassetrin, men målene skal indrettes, så de passer til dine klasser. De overordnede kompetencer er således historisk bevidsthed og identitet (historie), beherskelse af sproget (dansk), kritisk tænkning (samfundsfag), livsopfattelser (kristendomskundskab). Du kan bruge materialet i de enkelte fag eller som et tværfagligt forløb. Herunder er et bud på, hvordan materialet kan anvendes, men det kan kombineres på mange andre måder:

- Historie - Koreakrigen, Den kolde krig, FNs grundlæggelse, Geneve-konventionerne, Danmark i efterkrigstiden
- Dansk - oplevelse og forståelse af tekster, sproglig identitet, perioders udtryksformer og udtryksglæde
- Samfundsfag - demokrati og de demokratiske institutioner, egen deltagelse i samfundsudviklingen
- Kristendomskundskab - religiøse livsopfattelser, andre religioner samt historisk og nutidig kristendom

SÅDAN BRUGER DU MATERIALET

Hvert af de seks afsnit har et eller to overordnede fag.

Alle afsnit er markeret med følgende anvisninger:

- opgaver i plenum, grupper eller selvstændige
- spørgsmål med tilknyttede fag

TIDSFORBRUG

Vi foreslår, at man bruger en dobbeltlektion pr. afsnit med en kort lærervejledning for aktiv lytning, derefter lytter man til podcasten i plenum. Hvis du arbejder med enkeltlektioner, vil der være plads til to spørgsmål i en gruppe eller i plenum og afrunding med en hjemmeopgave. Hvis du vil undgå lektier, så vil en dobbeltlektion til hvert afsnit give mest mening med tid til introduktion af dagens afsnit, fælles gennemlytning, refleksion/diskussion og opsummering.

AFSNIT 1: **SKOTØJSÆSKEN**

HOVEDFAG: DANSK

LÆRINGSMÅL:

- Oplevelse og forståelse af tekster
- Personlig og kulturel identitet
- Beherskelse af sproget
- Analytisk til andre perioders udtryksformer
- Udtryks- og læseglæde, indlevelse og indsigt

INDHOLD

I første afsnit møder vi journalist og sanger Axel Boisen. Stormen Bodil har oversvømmet hans families gamle kældre, og ved et tilfælde finder han de breve, hans onkel Bent sendte hjem fra Jutlandia. Fundet får Axel til at dykke ned i et stykke enestående verdenshistorie, hvor anden verdenskrig lige er slut og verden befinder sig på randen af en atomkrig. Med udgangspunkt i brevene begynder Axel en diskussion med sin onkel om, hvad Jutlandia var for Bent, for Danmark og for verden.

FORLØB

1: I klassen - lærerstyret diskussion som forberedelse til lytning (10 minutter)

1. Hvordan er podcasten bygget op?
2. Hvem er fortælleren, hovedpersonen og de andre medvirkende?
3. Hvem skriver Bent til?
4. Hvilke virkemidler (lyde, musik, sproget, citater, beskrivelser og andet) bruger podcasten for at føre os tilbage til 1951?

2: I klassen (30 minutter)

1. Lyt til podcasten - husk at notere svar på spørgsmålene ovenfor

3: I grupper - diskussion (15 minutter)

1. Brevene - hvad er forskellene på at læse og skrive i hånden og på computer?
2. Tid og sted - Axel glemmer tid og sted. Har du prøvet det med noget?
3. Hvordan giver Axel en fornemmelse af, hvordan det var ved at finde brevene?

4. Opgaver i grupper eller hver for sig (25 minutter)

I skal nu hver vælge en modtager, som I vil tale eller skrive til, og vælge en af opgaverne herunder:

1. Skriv i hånden en side om en vild oplevelse, corona-nedlukning eller andet
2. Skriv i hånden en side om et tidspunkt, hvor du glemmer tid og sted
3. Indtal en beskrivelse på to-tre minutter af en kælder, loft, redskabsskur, depotrum. Husk at lave en disposition med stikord - ikke den fulde tekst.

5: I klassen (5 minutter)

1. Hvad er forskelle på at skrive på computer og breve?
2. Hvad er nemmest - at tale eller at skrive?

AFSNIT 2: **STILHED FØR STORMEN**

HOVEDFAG: HISTORIE

LÆRINGSMÅL:

- Dansk kultur og historie
- Sammenhængsforståelse
- Forståelse af menneskers liv gennem tiderne
- Historisk bevidsthed og identitet
- Leve i demokratisk samfund

INDHOLD

I Korea er Kina er gået ind i krigen, og alt imens fronten bølger frem og tilbage over den 38. breddegrad, gør Jutlandia sig klar til at stævne ud. Vi hører om en besætning der hurtigt bliver dus, om arbejdsgangene på skibet og livet ombord, præget af lige dele frygt og forventning. Og så er vi med, når de krydser Biscayen - bugten der er kendt for sine voldsomme storme, som i kombination med stærk strøm giver yderst vanskelige besejlingsforhold.

FORLØB

1: I klassen - lærerstyret diskussion som forberedelse til lytning (10 minutter)

1. Hvordan så verden ud i 1950? Hvem var de store magter?
2. Hvorfor er der krig i Korea?
3. Hvorfor er det en stor begivenhed, den dag Jutlandia stævner ud?
4. Hvorfor tager Bent afsted - eventyr, hjælpe mennesker, for fædrelandet, pga. sin tro på Gud?

2: I klassen (30 minutter)

1. Lyt til podcasten - husk at notere svar på spørgsmålene ovenfor

3: I grupper - diskussion (15 minutter)

1. Danmarks deltagelse, hvorfor humanitært og ikke militært?
2. Stemningen på Jutlandia - hvad vil det sige "at være dus"?
3. Diskuter for og imod om man skulle tage af sted - når det nu kunne koste dig livet.
4. Hvad er Bents drøm, som han taler om i brevet?

4: Opgaver i grupper eller hver for sig (30 minutter)

I skal nu vælge en af holdningerne nedenfor og begrunde dem

1. Ville du været taget med på Jutlandia - det kunne koste dig livet.
2. Skriv et farvelbrev til din familie om, hvorfor du tager af sted, selv om det kan koste dig livet

5: I klassen (5 minutter)

1. Opsamling på opgaverne

AFSNIT 3: **HELVEDE PÅ VOR LILLE JORD**

HOVEDFAG: SAMFUNDSFAG

LÆRINGSMÅL:

- Reflekteret stilling til samfundet
- Aktiv deltagelse i demokrati
- Kritisk tænkning
- Mennesker kan både påvirke og påvirkes af samfundet
- Demokratiske grundværdier og spilleregler

INDHOLD

Jutlandia ankommer til Pusan til en festlig modtagelse - men der går ikke længe, før de første sårede fragtes om bord. Bent skriver om krigens grusomhed, besætningens indsats og lokalbefolkningens fattigdom sat i forhold til hjemme i Danmark. Han er i biografen med amerikanske soldater i Yokohama, der skyder hovedrollen i filmen, fordi de ikke kender forskel på fiktion og virkelighed. Og så sender han formaninger hjem til familien om at søge fred og fordragelighed.

FORLØB

1: I klassen - lærerstyret diskussion som forberedelse til lytning (10 minutter)

1. Er der nogen tidspunkter, hvor krig er det rigtige?
2. Hvad betyder det mon for ens holdning at opleve krigen på egen hånd?

2: I klassen (30 minutter)

1. Lyt til podcasten - husk at notere svar på spørgsmålene ovenfor

3: I grupper - diskussion (15 minutter)

1. Hvad vil det sige at have et mantra og hvad bliver Bents?
2. FN's tilgang bliver mindre konfrontatorisk i april 1951, hvad betyder det for krigen?

4: Opgaver i grupper eller hver for sig (30 minutter)

I skal nu vælge en af opgaverne nedenfor og skrive en tale, som I skal kunne holde foran klassen. Hvis der ikke er tid, skal I filme jer selv eller hinanden, mens I holder talen.

1. Skriv dit eget mantra og begrund det i en tale.
2. Hvornår er det ikke bedst at forhandle - kan våben være det bedste argument? Begrund i talen.

5: I klassen (5 minutter)

1. Opsamling på opgaverne

AFSNIT 4: **KOMMANDØR OG KORSFARER**

HOVEDFAG: KRISTENDOM

LÆRINGSMÅL:

- Religiøs dimensions betydning for livsopfattelsen
- Kristendom i historisk og nutidig sammenhæng
- Andre religioner og livsopfattelser
- Personlig stillingtagen, medansvar og handling

INDHOLD:

På Jutlandia behandles de sårede FN-soldaterne. Men de lokale syge og sårede må i følge FN ikke behandles på skibet. Det frustrerer skibets læger og sygeplejesker og kommandør Kai Hammerich. Hammerich er både en troende og handlingsorienteret mand og han insisterer og får lov at hjælpe koreanske voksne såvel som børn. Tidligere chef-jurist og vicegeneralsekretær i Røde Kors, Preben Søgaard Hansen, hjælper med at forstå det politiske spil, så man får lov til at behandle civile ombord.

FORLØB

1: I klassen - lærerstyret diskussion som forberedelse til lytning (10 minutter)

1. Hvad går krigen først og fremmest ud over?
2. Hvad siger Geneve-konventionen om de civile?
3. Hvilke tre flag er der på skibet og hvad betyder de i praksis?

2: I klassen (30 minutter)

1. Lyt til podcasten - husk at notere svar på spørgsmålene ovenfor.

3: I grupper - diskussion (15 minutter)

1. Hvad betyder det for Bents tro, at han møder krigen?
2. Hvad er forskellen på medmenneskelighed eller næstekærlighed?
3. Er børn mere uskyldige end voksne?

4: Opgaver i grupper eller hver for sig (30 minutter)

I skal nu vælge en af opgaverne nedenfor og skrive en side om det.

1. Hvilket flag synes du betyder mest?
2. Har Danmark et moralsk/etisk ansvar i en krig? "Bør" man gøre det ene eller andet?

5: I klassen (5 minutter)

1. Opsamling på opgaverne

AFSNIT 5: **ALT HAR SIN PRIS**

HOVEDFAG: SAMFUNDSFAG

LÆRINGSMÅL:

- Reflekteret stilling til samfundet
- Aktiv deltagelse i demokrati
- Kritisk tænkning
- Mennesker kan både påvirke og påvirkes af samfundet
- Demokratiske grundværdier og spilleregler

INDHOLD:

I 1952 er krigen i Korea gået i hårdknude. Forhandlinger om våbenhvile trækker ud i det uendelige med stille perioder og pludselige angreb med store tab til begge sider. 16-årige Else, der er kommandørens datter, sejler med på Jutlandias tredje togt fra Danmark til Japan og her møder hun skibsdrengen Johnny, der åbner Elses øjne for livet på skibet. Og så sættes podcasten på stand by, da vores hovedperson Axel får hjertestop til et møde hos Røde Kors i København.

FORLØB:

1: I klassen - lærerstyret diskussion som forberedelse til lytning (10 minutter)

1. Hvad betyder det, at målet helliger midlet?
2. Hvem er den vigtigste i ens liv?
3. Hvad er det vigtigste i ens liv?

2: I klassen (30 minutter)

1. Lyt til podcasten - husk at notere svar på spørgsmålene ovenfor

3: Opgaver i grupper - diskussion (15 minutter)

1. Hvad fortæller Else om?
2. Hvad betyder Elses 16-årige øjne for vores opfattelse af Jutlandia nu?
3. Hvad er vigtigst for dig - at dine forældre er der for dig eller for verden?

4: Opgaver i grupper eller hver for sig (30 minutter)

1. Forklar med dine egne ord hvad mål og middel betyder?
2. Hvordan kunne du tænke dig at gøre verden til et bedre sted?

5: I klassen (5 minutter)

1. Opsamling på opgaverne

AFSNIT 6: **SEKSTENÅRIG SYGEPLEJESKE**

HOVEDFAG: DANSK

LÆRINGSMÅL:

- Oplevelse og forståelse af tekster
- Personlig og kulturel identitet
- Beherskelse af sproget
- Analytisk til andre perioders udtryksformer
- Udtryks- og læseglæde, indlevelse og indsigt

INDHOLD:

Kim Larsens sang "Jutlandia" gør, at alle kender til hospitalsskibet. Sangen er skrevet i 1986, dvs. halvvejs tilbage til 1951, hvor Danmark havde den samme udenrigspolitik i forhold til militære indsatser i udlandet. Det betyder stadig meget for vores forståelse af os selv som humanitær nation, selv om vi ændrede udenrigspolitisk strategi i 1991 med korvetten Olfert Fischers deltagelse i Kuwait-krigen. Danmarks politik bliver diskuteret i sidste afsnit, hvor vi også hører, hvordan Kim Larsen var at arbejde sammen med, og hvorfor han skrev faktisk forkerte ting om en 16-årige sygeplejerske og 1949.

FORLØB:

1: I klassen - lærerstyret diskussion som forberedelse til lytning (10 minutter)

1. Er Bents sprog svært at forstå - og hvorfor?
2. Hvordan er Bents sprog gammeldags - med ord, formuleringer eller indhold

2: I klassen (30 minutter)

1. Lyt til podcasten - husk at notere svar på spørgsmålene ovenfor

3: Opgaver i grupper - diskussion (15 minutter)

1. Hvorfor skriver Kim Larsen mon, at det var i 1949, når det var senere?
2. Hvordan virker den nye indspilning og den gamle sang? Hvilken virker mest gammeldags?
3. Var Danmarks deltagelse i krigen en succes?
4. Var FN's deltagelse i krigen en succes?

4: Opgaver i grupper eller hver for sig (30 minutter)

1. Skriv et brev til den unge mand Bent, om det ikke lykkedes at slutte fred i Korea. Prøv at skrive det lidt som Bent selv gjorde det.

5: I klassen (5 minutter)

1. Opsamling på opgaverne